

Dr. Harold van Megen is psychiater/psychotherapeut. Zijn klinische specialisatie is angst- en dwangstoornissen en de behandeling van persoonlijkheidsstoornissen. Hij is medeoprichter van de stichting Psychiatrie en Film en maakt deel uit van het bestuur van de stichting Psychiatrie en Religie.

tekst: Michel van Dijk,
wetenschapsjournalist

23

de psychiater
oktober 2022

maatschappij

PSYCHIATRIE EN FILM OVER DE WAARHEID EN ONZE VERTEKENDE PERCEPTIE

'Mensen uit de cadans van hun dagelijks werk halen'

Een vertekende perceptie van de werkelijkheid, het is dagelijkse realiteit voor veel patiënten met een psychiatrische stoornis. Maar niet alleen zij hebben er last van, vertelt dr. Harold van Megen, psychiater bij GGz Centraal en medeorganisator van het symposium *De waarheid en onze vertekende perceptie*, dat 3 november plaatsvindt in Utrecht. *De Psychiater* stelt hem vijf vragen.

1 Waarom is gekozen voor het thema: De waarheid en onze vertekende perceptie?

'De waarheid wordt continu geweld aangedaan, maar we zien het niet. Dat was vroeger zo, dat is nog steeds zo. Waarom hebben we niet gezien waar Poetin al die tijd mee bezig was? Of Trump? Waarom strooien we onszelf zand in de ogen? Dat komt doordat het ons blijkbaar niet lukt ons te verplaatsen in de wereldvisie van mensen zoals zij. Waarom hebben we al die jaren kritiekloos het vrije marktdenken omarmd, blind voor alle menselijke en ecologische consequenties? We denken dat we verstandige, intelligente mensen zijn, maar we zijn vooral kinderen van onze tijd. Vanuit dat perspectief beoordelen we de werkelijkheid. Daar ontworstel je je niet zomaar aan.'

2 Wat hopen jullie met dit symposium te bereiken?

'Dat mensen uit de cadans van hun dagelijks werk worden gehaald. Een paar jaar geleden hadden we als thema suïcide. Psychiaters doen dat dagelijks, suïciderisico's inschatten. We vinden dat normaal, doen er soms ook stoer over. Maar doordat we tijdens het symposium filmbeelden lieten zien, kwam het besef dat het ook emotioneel iets met ons doet, dat het ons persoonlijk raakt. Zo van: dat doen we toch maar iedere dag, die ellende. Dat is anders

dan wanneer je een puur wetenschappelijk symposium houdt. Je kunt jouw persoonlijke betrokkenheid dan meer op afstand houden.'

3 Op het symposium vertellen zeven sprekers ieder aan de hand van filmfragmenten iets over het thema. Hoe kom jullie tot de keuze van films en sprekers?

'Ons organiserend comité bestaat uit Inês Pinheiro, Giorgio Mauro en ikzelf. We zijn alle drie film liefhebbers. Wij bedenken het thema en verzamelen er dan films bij waarin aspecten van dat thema beeldend tot uitdrukking komen. Vervolgens nodigen we een spreker uit die volgens ons die aspecten voor het voetlicht kan brengen. Om een voorbeeld te noemen, Sicco van Veen, ouderenpsychiater, bespreekt aan de hand van de film *The Sunset Limited* de ontkenning van onze sterfelijkheid. Ook dat is een vorm van misperceptie. We denken dat we het eeuwige leven hebben, maar we gaan allemaal dood. Sicco heeft zelf veel geschreven over het levenseinde. Hij kan daarover uitstekend vertellen.'

4 Waarom kiezen jullie voor film en niet voor andere kunstvormen zoals literatuur of beeldende kunst?

'Dat had ook gekund. Vorig jaar nodigden we de directeur van museum Singer Laren uit om te spreken over het thema Ruimte in de schilderijen van Vincent van Gogh. Die uitstapjes maken we zeker. Waar het omgaat, is dat emoties op allerlei manieren in de kunst worden verbeeld, in film, muziek, schilderkunst, theater. Op een manier zoals je dat niet kunt beschrijven in de psychiatrische leerboeken. Het is film geworden, maar het had net zo goed literatuur kunnen zijn. Overigens is het niet makkelijk om accreditatiepunten te krijgen voor symposia waarin vanuit een filosofisch of cultureel perspectief naar psychiatrische thema's wordt gekeken. Iets om over na te denken.'

5 Hoeveel bezoekers verwacht je op het symposium en hoe waarderen zij de symposia van de stichting Psychiatrie en Film?

'Gemiddeld ontvangen we ieder jaar zo'n 120 symposiumbezoekers, psychiaters en aios Psychiatrie. Velen van hen zeggen: dit is waarom ik psychiater ben geworden. Dat is het grootste compliment dat we kunnen krijgen. Dat zijn mensen die vinden dat de psychiatrie te protocollair is geworden, weinig creatief meer. Dit symposium, zeggen ze, kijkt vanaf een afstand naar ons vak en nodigt uit om erover na te denken. Veel van onze bezoekers vinden dat heerlijk.' ←

Accreditatie is aangevraagd bij de NVvP. Tot op heden is altijd accreditatie verleend voor deelname aan de symposia van stichting Psychiatrie en Film. Zie voor meer informatie over het symposium en wijze van aanmelden de website psychiatrieenfilm.com/symposium/